

GENS UNA SUMUS (SME JEDNA RODINA)

SPOMÍNANIE NA DÁVNE I NEDÁVNE ŠKOLSKÉ ČASY NAŠICH ABITURIENTOV

PhDr. Rastislav Puchala, PhD. bol v rokoch 1986-1990 žiakom **4.A** triedy nášho gymnázia. Po jeho úspešnom ukončení študoval v Bratislave a v Ženeve. Ako kariérny diplomat najprv pracoval na ministerstve zahraničných vecí a na slovenskom veľvyslanectve v Ottawe. Neskôr odišiel do súkromného sektora, kde pôsobí až dodnes.

Rastislav Puchala v roku 1989

PhDr. Rastislav Puchala, PhD. v súčasnosti

Študovali ste v čase socializmu. Okrem štúdia sa študenti vtedy stretávali aj na mimoškolských akciách?

Áno, mali sme aj mimoškolské podujatia. Hneď začiatkom školského roka to bývali zemiakové brigády. Dva týždne nás vozili po poliach v okolí Popradu a pomáhali sme pri zbere zemiakov. Aj nám za to potom dali nejaké drobné. Bolo príjemné vypadnúť zo školy a pár dní byť na čerstvom vzduchu. Potom sme mali ešte lyžiarsky výcvik a tuším v treťom ročníku aj tanečnú školu. Tam som ja však nechodil, čo som na stužkovej trpkó oľutoval nielen ja, ale aj moja stužkárka. Socialistické prvomájové sprievody radšej spomínať nebudem. Ja som sa ich nezúčastňoval a je dobré, že takéto hlúposti už patria minulosti.

Zemiakové brigády

25. november 1989 – nezabudnuteľná stužková slávnosť 4.A

Všetci študenti občas niečo „vyvedú“. Podaril sa aj vám nejaký „kúsok“?

Nie, bol som vzorný žiak! ☺

Ale vážne, bolo toho dosť. Spomeniem aspoň jeden kúsok, ktorý mal našťastie pozitívne dôsledky. Vďaka nemu prišli na gymnaziálne wécka elektrické sušiče rúk, čo bolo na tú dobu čosi. Stalo sa to takto.

Za mojich čias sme mali rozšírené vyučovanie o predmet elektrotechnika a v rámci neho sme mali zostrojiť nejaké použiteľné elektronické zariadenie. Ja som si vybral taký malý zosilňovač do gitary, ktorý z mojej španielky urobil elektrickú gitaru. Ako som na záchode vytáhoval plošný spoj z kyseliny, nenapadlo mi nič múdrejšieho, ako ho utrieť do uteráka, ktorý visel vedľa umývadla. Upozorňujem, že vodivá vrstva plošného spoja je z medi a tá má hnedú farbu. Viete asi, ako vyzeral ten uterák. No a na konci školského roka nám triedna oznámila, že pán riaditeľ sa rozhodol nechať namontovať na toalety sušiče rúk. Keď sme sa pýtali, že prečo, veľmi citlivo nám naznačila, že nejaký nespratník si pomýlil uterák s toaletným papierom a riaditeľovi

z toho vraj rupli nervy. Nevie, či to bol naozaj ten hlavný dôvod, ale v septembri sa na záchodoch objavili tieto nové zariadenia.

Školské časy v triede

Študenti sa radi stretávajú po vyučovaní. Kde ste sa vy stretávali?

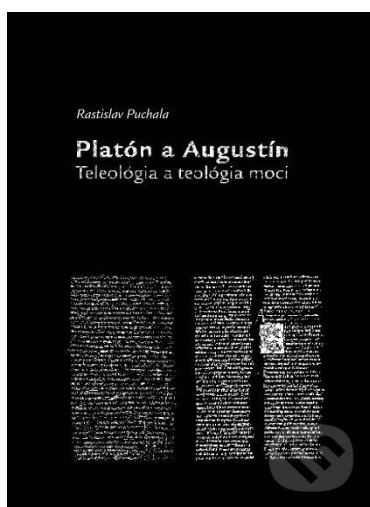
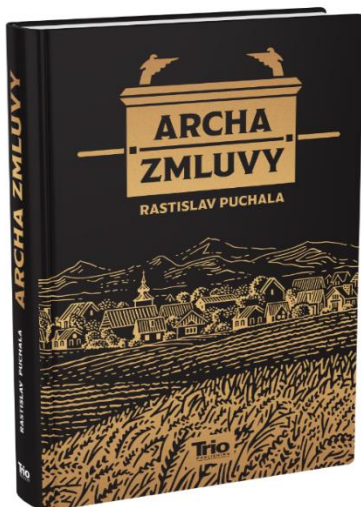
Najradšej sme sa stretávali v šatni, hrali na gitarách a debatovali. Za mojich čias sa nesmelo chodiť po kaviarňach a už vôbec nie po baroch, čo bolo správne, tak sme si dávali stretká na lavičkách v parkoch a podobne.

Pamätáte sa na hodiny slovenského jazyka? Radi ste čítali povinné čítanie? Ako by ste hodnotili čitateľské denníky, ktoré ste vraj museli písať?

Jasné, že sa pamätám. Mali sme aj povinné čítanie. Keďže som čítal veľmi veľa, tak tých pár kníh navyše mi neprišlo ako niečo zaťažujúce. Popravde si už veľmi nespomínam na čitateľské denníky. Nakoľko som literárne aktívny, aj by sa mi teraz taký denník hodil, ale žiaden nemám.

Chceli by ste, aby sa vaša kniha stala povinným čítaním?

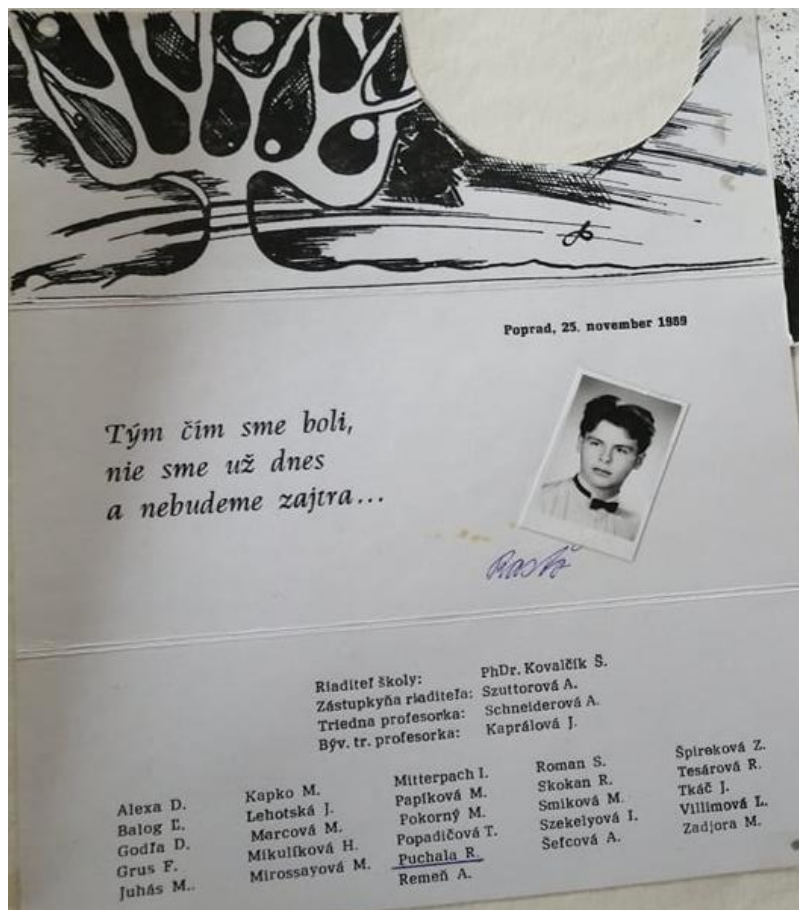
Či by som chcel, aby sa nejaká moja kniha stala povinným čítaním? Ktorý autor by nechcel? Len sa bojím, aby sa takto študentom nesprotivila ako všetko povinné!

Ukážka súčasnej literárnej tvorby R. Puchalu

Spolužiaci. Stretávate sa? Bývajú stretnutia s nimi niekedy aj prekvapujúce?

Spolužiakov si pamätám, ale, žiaľ, nestretávame sa. Keď niektorého zazriem niekde v meste, tak sa v duchu sám seba opýtam, či som aj ja tak zostarol. ☺ Asi áno, veď tento rok to bolo 30 rokov, čo sme opustili brány gymnázia!

Rozhovor viedla a zapísala **Lea Števo**vá, študentka **4.B** triedy GPU DT.

Od 1. septembra 1980 sedelo v laviciach našej školy veľmi veľa žiakov. Z mnohých sú dnes známe a úspešné osobnosti vo vedeckej, podnikateľskej či mediálnej sfére. Jednou z nich je aj známy slovenský rozhlasový a televízny moderátor **Gregor Mareš**. V rokoch 1988 – 1992 bol žiakom **4.C** triedy nášho gymnázia a dnes ako moderátor vedomostnej súťaže Duel či relácie o vede a technike VaT je obľúbenou tvárou RTVS.

*Gregor Mareš na maturitnom table
(V 2. rade 2. zľava pod prezývkou Gigi)*

Ked' ste v roku 1988 nastúpili na gymnázium, čo ste očakávali od štúdia?

Fú, to bolo už veľmi dávno. Gypmel bol vtedy veľmi uznávaný a bola to prestíž sa tam dostať. Bolo to také medziposchodie pred vysokou školou, čiže som očakával, že ma na ňu dobre pripraví. Zároveň som očakával aj zábavu, ktorá tam naozaj aj bola. Obrovský šok pri prechode zo základnej na strednú školu bolo to, že mi učitelia vykali. Mňa, malého chlapca, zrazu oslovovali pán Mareš! Na tom sme sa veľmi zabávali a s mojím najlepším kamarátom sme sa stále oslovovali: „Pán Mareš, mohli by ste ísť so mnou na WC?“ (smiech)

Takže bolo aj veľa zábavy?

Jasné, prišli noví kamaráti a vytvorili sme úplne úžasnú partiu. Ja som patril medzi tých veľmi veselých chalanov, spolu s mojím kamarátom sme boli takí šašovia triedy. Učitelia nás považovali za nie celkom najlepších žiakov, spôsobovali sme im menšie problémy, ale bola s nami zábava, takže nás mali radi. Naša triedna nás charakterizovala ako „slušných šašov“. Je pravda, že občas sme rozbili nejaké zrkadlo a sem-tam umývadlo, do niekoho sme hodili handru na zotieranie tabule... boli to také tie nevinné žartíky, ktoré sme robili. Ale ani toto naše malé rebelstvo neznamenal, že sme nerešpektovali učiteľov. My sme sa len do istej miery podpichovali, pokiaľ sa dalo, ale v skutočnosti sme mali pred učiteľmi obrovský rešpekt.

Pani triedna profesorka vás mala očividne rada, bola aj ona vašou obľúbenou učiteľkou?

My sme mali dokonca dve triedne, pani Máriu Kiskovú, ktorá bola ruštinárka, ale po dvoch rokoch odišla na materskú a nahradila ju pani Janka Valigurská, angličtinárka. Ale je pravda, že ja som nemal neobľúbených profesorov, s každým z nich som dobre

vychádzal. Napríklad v prvom ročníku sme chytili pani Kuňákovú, to bola matematikárka, ktorá bola že mega prísna. Mala aj veľmi výrazný prejav, rázne si presadzovala svoj systém učenia a mnohí z nej boli poriadne vynervovaní, ale ja som to zvládal. Až keď nám bola na stužkovej, tak sme vlastne zistili, aká je v skutočnosti vtipná. Na hodinách sme z nej boli veľmi vystresovaní, ale na zemiakových brigádach to bola jedna veľká stand-up comedy, show Bennyho Hilla.

Spomenuli ste zemiakové brigády, ako to na nich vyzeralo?

Jasné, na zemiakové brigády sme chodievali pravidelne, dokonca po prvom ročníku v lete sme boli na jahodovej brigáde v Sabinove. Ja som tam vydržal len jeden týždeň z dvoch, pretože cez víkend, keď sme hrali futbal, mi cez obidve nohy spadla obrovská brána a zlomila mi píšťalu. Ale boli to skvelé akcie, počas ktorých sa celá trieda dala dokopy, tam sa stmelovala triedna partia. My sme vytvorili taký perfektný kolektív, že stále spolu komunikujeme, každoročne sa stretávame. Dokonca naša triedna, pani Kisková, pre nás každý rok pred Vianocami zorganizuje kapustnicu.

A čo stužková? Vtedy sa ešte rúška nenosili, však?

V tomto smere mi je vás veľmi ľúto. Ja mám šesťnásťročného syna, teda celkom sa viem vžiť do vašej situácie a neviem si predstaviť, že my by sme počas strednej školy sociálne nežili. Na samotnej stužkovej bol stres, ja som bol dokonca moderátor, najhorší moderátor na svete podľa mňa. Keď som sám seba videl na zázname, používal som krátke nerozvité vety a veľa posunkov. Ja som bol vlastne jeden z prvých moderátorov, ktorí moderovali v posunkovej reči! A ani som ju dobre neovládal. *(smiech)* Ale to, čo sme prežili počas skúšania na stužkovú, to boli hodiny a hodiny smiechu. Robili sme na niečom, čo nás veľmi bavilo. Boli to krásne chvíle. Vlastne ten čas pred stužkovou a potom po nej, keď sme míňali neminuté zásoby, to boli tie úplne najkrajšie chvíle.

Maturitný ročník však nie je len stužková, ale aj maturitná skúška. Ako vyzeral váš akademický týždeň? Dostalo sa mi totiž do uší, že ste ho celý prelyžovali.

Na každej takejto informácii je trochu pravdy. Neprelyžoval som ho, nemohol som vtedy ešte lyžovať zo zdravotných dôvodov, ale je pravdou, že som sa nepripravoval až tak, ako by som mal. Pochádzam z Vyšných Hágov a práve v tých jarných mesiacoch sú úplne úžasné túry. Na maturitnú skúšku som prišiel opálený, ako keby som bol dva týždne na Malorke. *(smiech)* Aj sa ma spýtali, či som sa pripravoval, tak som im povedal, že keď som vyšiel hore, tak som si to všetko poctivo čítal počas opaľovania. Ale my sme mali veľmi dobrých učiteľov, ktorí na nás tlačili priebežne počas celých štyroch rokov. To znamená, že ja som sa na maturitu z matematiky nemusel až tak učiť a vytiahol som to na dvojku. Rovnako aj zo slovenčiny, tam som myslím dostal dokonca jednotku. Ono je to tak, že tí šikovnejší na strednej škole zistia, ako celý systém funguje a trochu sa ho snažia obchádzať. Vedia, že na začiatku si získajú dobré známky za aktivitu, za dobre spravenú úlohu a potom aj v prípade horšej známky to stále dokážu vytiahnuť.

Použili ste sem-tam na písomkách nejaký ten ťahák?

Ťahák som nikdy v živote nemal! *(smiech)* To je teda veľká lož, lebo jasné že ťaháky boli. Celé učivo, keď sme my študovali, bolo založené na memorovaní, bolo to

množstvo informácií, ktoré sme si museli zapamätať, museli sme ich vedieť naspamäť. Niektorí moji spolužiaci to zvládali, bolo ich pár, ktorí nepoužívali ťaháky, ale ja som medzi nich nepatril. Ja som radšej odpovedal, pretože som bol celkom verbálne zdatný už od gymnaziálnych čias, čiže som potreboval len základné veci a ostatné som už vedel obkecať. Myslím si, že my sme boli generácia, ktorá sa veľmi veľa rozprávala. Vy trávite viac času na chatoch, my sme sa po škole zastavili hocikde pri lavičke a kecali sme o všetkom. Veľmi veľa sa rozprávalo, každý mal veľa pripomienok. My sme v jednom kuse rozprávali, ešte aj cez hodiny sme kecali.

Celkom jednoznačne ste zapísaný do histórie nášho gymnázia. Ako vnímate fakt, že máte na jednej z chodieb školy svoju vlastnú pamätnú tabuľku?

Ale, naozaj? A akú tam mám fotku, ešte keď som bol vyčesaný ako mongolský pionier? (smiech) Nemyslím si, že som sa zapísal do histórie, sú iní skvelí ľudia, ktorí sa zapísali, ale možno sa ešte zapíšem, uvidíme. Napríklad ja som sa počas svojho pôsobenia na gymnáziu pozeral na takú tabuľku Juraja Čurného, on už vtedy robil v Rock FM, to bola pre nás obrovská hviezda.

Ďakujem veľmi pekne za rozhovor.

Ďakujem aj ja.

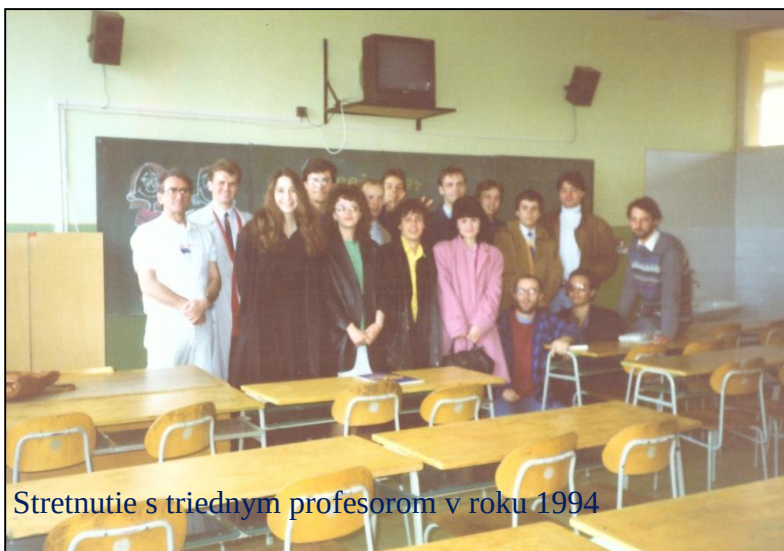
Rozhovor viedol a zapísal **Lukáš Čenšák**, študent **4.B** triedy GPUPT.

Chcela by som sa s vami podeliť o zážitky, dojmy, príbehy, ktoré zažil môj otec, **Igor Kollega**, spolu so svojimi vtedajšími spolužiakmi zo **4.A** na našom „gympli“.

Na úvod by si nám mohol uviesť zopár faktov o tvojom štúdiu na Gymnáziu na Ulici Dominika Tatarku v Poprade.

Štyri roky (1985 – 1989) som navštevoval vtedajšie Gymnázium na Ulici Zápotockého v Poprade. Každá vtedajšia trieda mala isté zameranie. V prípade našej 4.A to bolo programovanie. Mojm triednym profesor bol PhDr. Pavol Holčík. Naš triedny pán profesor sa staral o našu triedu naozaj ukážkovo a spomínam naňho len v dobrom. Okrem toho, že bol naším vzorným triednym profesorom, vyučoval nás na hodinách občianskej náuky a ruštiny.

Stretnutie s triednym profesorom v roku 1994

Povedz nám niečo viac o твоjich učiteľoch. Ktorí profesori ti najviac utkveli v pamäti?

Okrem spomínaného triedneho profesora to bola napríklad pani profesorka Kaprálová, ktorá nás vyučovala matematiku celé štyri roky. Musím podotknúť, že bola naozaj aktívnou učiteľkou, ktorá dokázala žiakov prinútiť poctivo pracovať, čo sa mi veľmi páčilo. Takisto nemôžem zabudnúť ani na pani profesorku Jančiarovú. Bola skvelou profesorkou biológie, pri nej sme sa nikdy na hodinách nenudili. Vždy bola plná energie, optimizmu a humoru, čo naša trieda zbožňovala. Naša trieda bola v škole vnímaná pozitívne, boli sme naozaj súdržný kolektív, o čom svedčia dodnes udržiavané kontakty medzi nami.

Pamätám si, ako si mi rozprával, že ťa vyučoval náš súčasný pán riaditeľ Mgr. Dušan Nebus. Dnes ho väčšina študentov vníma a pozná viac ako riaditeľa školy. Akým však bol profesorom?

Mgr. Dušan Nebus ma vyučoval telesnú výchovu. Nedovolí mi nespomenúť, že na hodinách vyžadoval disciplínu a mali sme vždy voči nemu veľký rešpekt, ktorý si každý zachováva voči nemu dodnes. Vždy si spomeniem na to, ako nám dával na hodinách „tresty“ za ulievanie sa alebo za také „nič nerobenie“ – bolo to presne 30 kľukov (vzpor ležmo). Pamätám si to celkom presne, pretože odvtedy si každé ráno dávam 30 kľukov, je to taký môj malý zvyk z gymnaziálnych čias. Takisto si úsmevne spomínam na to, keď sa mi raz na hodine telesnej výchovy nechcelo cvičiť, tak som pánovi profesorovi nadhodil tému rybárčenie, pretože som vedel, že je vášnivým rybárom. Keď sa rozprúdila debata o rybách, náročný beh šiel bokom☺.

Každý z nás si prešiel v škole aj kritickejšími obdobiami, keď ťaháky boli určitou nevyhnutnosťou. Používal si aj ty ťaháky? Ak áno, prezradíš nám nejaké osvedčené finty?

Samozrejme mám jeden overený trik, ktorý som praktizoval veľmi často, pochopiteľne, nebol som jediný☺. Keď som dopredu vedel, že ťahák bude mojím jediným východiskom, spísal som si potrebnú látku na pauzovací papier, ktorý bol veľmi jemný a tenký, čo bola výhoda, pretože sa dal aj dlhý kus takéhoto papiera pekne úzko zrolovať. Pripravený ťahák som si zastrčil za rukáv a nikto nič nespozoroval. Keď išlo o rovnice alebo učivo podobného typu, tak bolo lepšie mať papier širší, aby sa tam toho zmestilo čo najviac. Napríklad taká tabuľka s členmi na nemčinu, tak tu sa viac zišiel dlhší papier, takže rôzne podľa potreby... Ale na maturitu sme sa museli poctivo všetko naučiť.

Okrem každodenného vyučovania v škole život študentov naplňali aj iné aktivity, napríklad zemiakové brigády. Čo by si nám o tejto skúsenosti vedel povedať?

Takmer všetky ročníky z našej školy (výnimkou boli štvrtáci) chodili na Jednotné roľnícke družstvo Hranovnica, kde boli rozsiahle polia zemiakov. Niekedy sme chodievali počas týždňa, niekedy aj v soboty, ale vždy na začiatku školského roka, približne v septembri. Na polia nás doviezli autobusmi. Na každom poli sme mali, samozrejme, aj pedagogický dohľad. Každý žiak dostal riadok, ktorý musel vyzbierať. Hranice týchto riadkov sme si označovali kameňmi, preto sa neraz stalo, že spolužiak prefíkane posunul hranicu☺. Takisto nebolo nič neobvyklé, keď sme počas zbierania zemiakov narazili na myši, ktorých tam bolo plno. Zažili sme tam naozaj hocičo. Okrem zemiakových brigád sme chodili na prax do Tatramatu, kde sme stáli za pásom pri výrobe práčok. Vyskúšali sme si aj 8-hodinovú pracovnú zmenu.

Tak ako každý maturant, aj ty si vo štvrtom ročníku absolvoval stužkovú slávnosť. Je pre teba stužková nezabudnuteľná?

Zaujímavé na našej stužkovej slávnosti bolo to, že ju organizovala škola všetkým trom triedam v rovnaký deň, ale na iných miestach. Konkrétne my, áčkari, sme mali stužkovú v Kultúrnom dome vo Svite a konala sa presne 3.12.1988. Našej triede rozdával stužky náš triedny profesor. Samozrejme, mali sme už vtedy dídžeja a nesmel

chýbať zaujímavý program – vtipná scénka mojich spolužiakov, hra na gitare, ale aj také obvyklé žrebovanie tomboly. Ako každý žiak, aj ja budem na stužkovú navždy rád spomínať. Keď to porovnáam so súčasnosťou, tak moja stužková slávnosť sa veľmi nelíši od tých dnešných.

Ked' sme už pri maturitnom ročníku, aká bola tvoja skúška dospelosti?

Pamätám si, že moja ústna maturitná skúška bola na Medzinárodný deň detí, presnejšie 1.6.1989. Na maturitnej skúške som vcelku obstál a som spokojný aj so svojim maturitným vysvedčením. Okrem vysvedčenia závažným dokumentom maturity bolo Komplexné hodnotenie, ktoré dostával každý žiak. Bolo to zhrnutie žiakových vlastností a predpokladov na budúce štúdium. No najdôležitejšou časťou hodnotenia bolo odporúčanie, resp. neodporúčanie na vysokú školu, ktoré záviselo od toho, či žiak alebo jeho rodina boli odporcovia režimu alebo naopak. Preto sa mohlo stať, že niektorí žiaci sa na vysokú školu nedostali na základe negatívneho komplexného hodnotenia.

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Skola: **GYMNÁZIUM POPRAD, Zápotockého ulica**
 Studijný odbor: 79-02-5 gymnázium
 Zameranie štud. odboru na: *38 programovanie*
 Forma štúdia: *denná*
 Školský rok: *1988/1989* Trieda: *štvrtá A* Číslo maturitného protokolu: *12*

Vysvedčenie o maturitnej skúške

Meno a priezvisko: [REDACTED]
 Deň, mesiac, rok: [REDACTED]
 Rodisko: [REDACTED]
 Národnosť: *slovenská* Štátne občianstvo: *ČSSR*
 Maturitnú skúšku konal(a) podľa vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej socialistickej republiky č. 38/1987 Zb. o ukončovaní štúdia na stredných školách a o ukončovaní prípravy v osobitných odborných učilištiach

Maturitnú skúšku vykonal(a)

zo slovenského jazyka a literatúry	s prospechom	<i>vyborným</i>
z ruského jazyka	s prospechom	<i>vyborným</i>
z matematiky	s prospechom	<i>chvalitebným</i>
z <i>programovania</i>	s prospechom	<i>vyborným</i>
z <i>biológie</i>	s prospechom	<i>vyborným</i>

Celkové hodnotenie: *prospeš s vyznamenaním*

Maturitnú skúšku dobrovoľne vykonal(a)

z _____ s prospechom _____

V *Poprade* dňa *2. júna* 19*89*

J. H. Kováčik
riaditeľ školy

Dr. M. Hrabec
predseda skúšobnej komisie

H. Pavol
triedny učiteľ

Keby si mal zhrnúť svoje štúdium na našej škole, tak čo ti toto štúdium dalo?

Gymnázium (dnes) na Ulici Dominika Tatarku v Poprade mi pripravilo vynikajúci základ môjho ďalšieho štúdia na vysokej škole. Na gymnázium spomínam a stále aj budem spomínať ako na poučné a niekedy aj zábavné a príjemné obdobie života, ktoré ma posunulo v živote ďalej a dodnes som za to vďačný.

Ďakujem za rozhovor.

Ja takisto ďakujem.

Rozhovor viedla a zapísala **Terézia Kollegová**, dcéra I.Kollegu a študentka **4.B** triedy GPU DT.